

SPRÁVA O FILANTROPII 2022

V AKOM STAVE JE FILANTROPIA NA SLOVENSKU?

Prečítajte si v poradí druhú správu o filantropii v našej krajine s dôrazom na oblasť darcovstva a asignácie dane.

Správu vypracovali:

doc. Ing. Mária Murray Svidroňová, PhD.

doc. PhDr. Alžbeta Brozmanová Gregorová, PhD.

Táto správa vznikla vďaka finančnej podpore:

„Naším cieľom je lepšie a štedrejšie Slovensko.“

LUCIA ŠTEFÁNKOVÁ
SPRÁVKYŇA NADÁCIE TIPSPORT

Mapu darcovstva považujeme za dôležitý krok k rozvoju filantropie na Slovensku. Poskytuje darcom, verejnoprospešným organizáciám a verejnosti transparentné informácie o filantropických zdrojoch, vďaka ktorým občiansky sektor zabezpečuje realizáciu spoločensky prospešných projektov v našej krajine. Darcovstvo je súčasťou každodenného života firiem aj jednotlivcov. Jeho podiel sa celosvetovo každoročne zvyšuje. Želáme si, aby mapa darcovstva bola jedným z nástrojov, ktoré budú inšpirovať k tomu, aby sme darovali stále viac.

Nadácia Tipsport začala realizovať svoju činnosť v roku 2022. Naším poslaním je podporovať a financovať verejnoprospešné projekty zamerané na ochranu životného prostredia, regionálneho rozvoja a občianskej spoločnosti. Ako donorská organizácia chceme prispieť aj k rozvoju filantropie. Snažíme sa podporovať inovatívne projekty. Jedným z nich je práve Mapa darcovstva na Slovensku.

Pri jej realizácii sme sa inšpirovali mapou darcovstva v Českej republike, ktorú každoročne vydáva české Fórum darcov, organizácia, ktorá monitoruje a analyzuje české darcovské prostredie a nadačný sektor.

Na Slovensku takáto analýza dlhodobo chýba, preto sme sa rozhodli v spolupráci s Centrom pre filantropiu n.o. a odborníkmi z Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici finančne podporiť jej vznik. Mapa darcovstva umožňuje dáta prehľadne usporiadať a je užitočným súhrnným zdrojom informácií o darcovstve na Slovensku.

Naším plánom je správy zverejňovať každý rok, a to s cieľom poskytnúť verejnosti komplexný, prehľadný a vecný obraz o stave finančného darcovstva a daňovej asignácie na Slovensku.

„Už viac ako 22 rokov aktívne prispievame k rozvoju a kultivácii darcovstva na Slovensku. Chceme, aby sa darcovstvo stalo bežnou súčasťou života ľudí aj firiem. Spájame preto tých, ktorí chcú darovať svoje zdroje, s tými, ktorí pomoc potrebujú. Rozvíjame a rozširujeme myšlienkový i fyzický priestor pre pôsobenie aktívnych ľudí vo verejný prospech.“

ZUZANA THULLNEROVÁ
RIADITELKA CENTRA PRE FILANTROPIU

Naša spolupráca s Nadáciou Tipsport na Mape darcovstva prináša odpovede na otázky: Ako sa vyvíja finančné darcovstvo a daňová asignácia na Slovensku? Aké sú medziročné zmeny v tejto oblasti? Aké trendy si všímame v treťom sektore? Aký je stav slovenských nadácií? To je časť otázok, na ktoré sme dlho nepoznali odpoveď, keďže v našej krajine chýbalo komplexné spracovanie tejto témy. Neexistovali žiadne pravidelné analýzy, na základe ktorých by sme mohli identifikovať trendy v oblasti tretieho sektora na Slovensku.

Preto sme sa rozhodli hľadať odpovede v spolupráci s doc. Ing. Máriou Murray Svidroňovou, PhD. a doc. PhDr. Alžbetou Brozmanovou Gregorovou, PhD. z Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, ktoré detailnou analýzou verejne dostupných dát identifikovali súčasný stav, trendy a potenciál v oblasti finančného darcovstva a daňovej asignácie na Slovensku.

Ďalším krokom je zozbierané údaje a informácie o nadáciách a darcovstve aj efektívne komunikovať a dostať ich k čo najširšej verejnosti. Po vzore z Čiech sme zvolili formát mapy, ktorá nám umožňuje dáta prehľadne usporiadať. K mape je zverejnená správa, ktorá poskytuje unikátne a najmä aktuálne dostupné údaje o darcovstve.

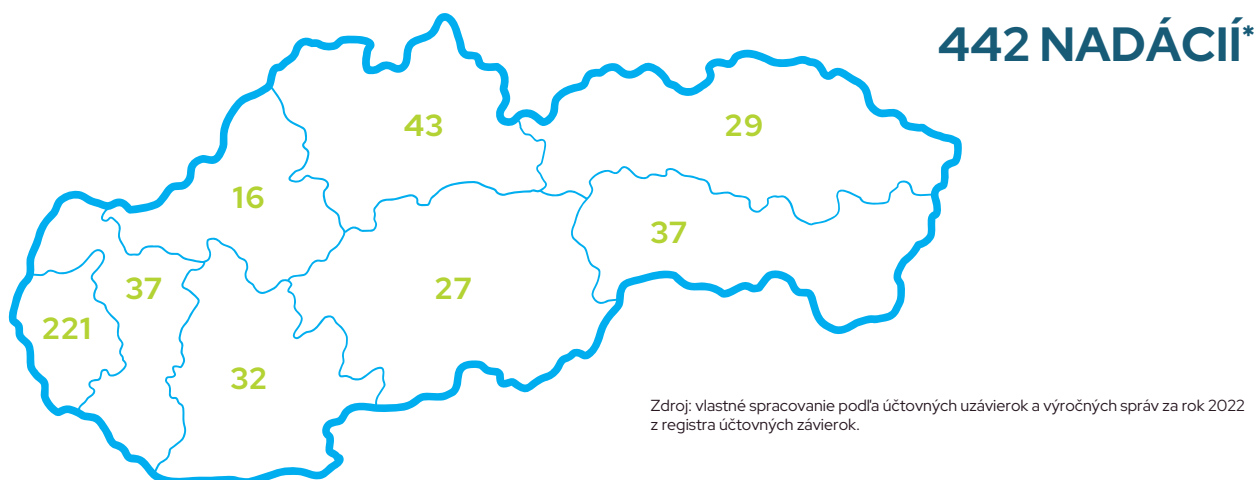
Minulý rok sme zverejnili prvú analýzu s dátami za rok 2021. Teraz vám prinášame ďalšiu, v ktorej si môžete pozrieť štatistiky za rok 2022. Správy plánujeme zverejňovať každý rok, a to s cieľom poskytnúť verejnosti objektívny, prehľadný a vecný obraz o stave finančného darcovstva a daňovej asignácie na Slovensku.

1 TYPOLOGIA NADÁCIÍ NA SLOVENSKU

V našich analýzach sa zameriavame predovšetkým na stav nadácií. Snažili sme sa zistiť, koľko ich na Slovensku máme, kde sa nachádzajú, koľko ľudí v nich pracuje, ktoré sú najväčšie nadácie na Slovensku a podobne. Vychádzali sme pritom z dát zverejnených v registri účtovných závierok a v databáze Finstat.

1.1 Typológia nadácií podľa kraja

V posledných piatich rokoch evidujeme na Slovensku okolo 450 nadácií. Môžeme teda hovoriť o stabilnom, respektíve stúpajúcom vývoji. Polovica nadácií je registrovaná v Bratislavskom kraji, v ostatných krajoch evidujeme po menej ako 10 percent nadácií.

*Počet nadácií, ktoré nahrali účtovné uzávierky do registra. Počet nadácií registrovaných Ministerstvom vnútra SR v roku 2022 bol 507.

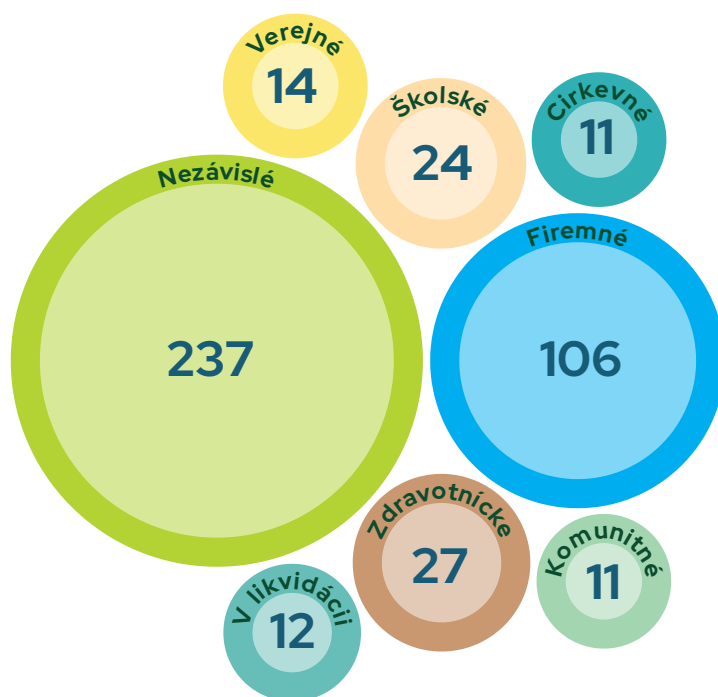
1.2 Typológia nadácií podľa zriaďovateľa

Nadácie môžeme deliť do rôznych skupín aj podľa povahy ich zakladateľa, respektíve zriaďovateľa. Rýchle informačné okienko: nadácie založené firmami a viac či menej kontrolované zakladateľom sa nazývajú firemné nadácie, nadácie založené fyzickými osobami môžu mať povahu privátnych či rodinných nadácií, nadácie, ktorých zakladateľom je organizácia verejnej správy, nazývame verejné alebo verejnoprávne nadácie. Špecifickou kategóriou sú komunitné nadácie, ktoré slúžia geograficky vymedzenej komunite a sú spravované širšou skupinou miestnych aktérov.

V roku 2022 bola na Slovensku viac ako polovica (53,6 percenta) nadácií nezávislých. Druhým najčastejším typom boli firemné nadácie, ktoré tvoria takmer štvrtinu registrovaných nadácií. Za nimi nasledujú zdravotnícke a školské.¹

NADÁCIE PODĽA ZRIAĐOVATEĽA

Nezávislé nadácie tvoria viac ako polovicu nadácií

Zdroj: vlastné spracovanie podľa účtovných uzávierok a výročných správ za rok 2022 z registra účtovných závierok.

Pri typológii nadácií sme sa odvíjali od názvu nadácie a jej výročných správ. Nezávislé nadácie a súkromné alebo rodinné nadácie sme zúčili do jednej kategórie.

¹ Pri tvorbe typológie sme vychádzali z názvu nadácie a jej výročných správ. Nezávislé nadácie a súkromné alebo rodinné nadácie sme zúčili do jednej kategórie.

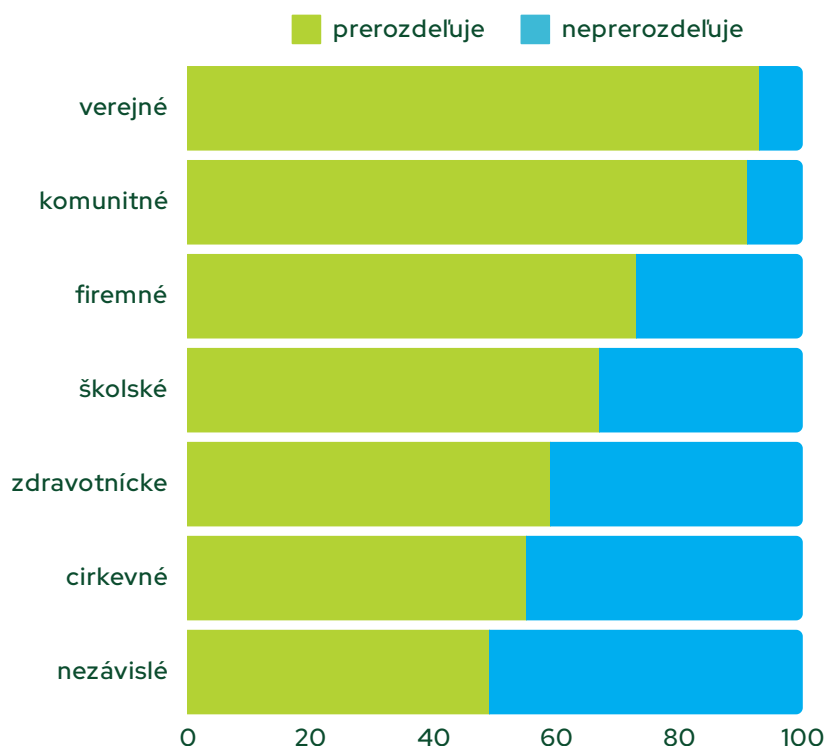
1.3 Typológia nadácií podľa prerozdeľovania finančných prostriedkov

Takmer 60 percent nadácií v roku 2022 prerozdeľovalo finančné prostriedky iným subjektom, a to buď právnickým alebo fyzickým osobám, 39,6 percent nadácií finančné prostriedky neprerozdeľovalo.

Z hľadiska typu nadácie badáme pri prerozdeľovaní finančných prostriedkov rozdiely. Financie prerozdeľujú primárne verejné a komunitné nadácie. Z firemných nadácií sa prerozdeľovaniu venuje viac ako 70 percent nadácií. Na druhej strane, medzi operačné nadácie, teda také, ktoré sa prerozdeľovaním zaoberajú menej, patria skôr nezávislé nadácie.

NADÁCIE PODĽA TYPU A PREROZDEĽOVANIA

58 % nadácií prerozdeľuje financie iným subjektom

Zdroj: vlastné spracovanie podľa účtovných uzávierok a výročných správ za rok 2021 z registra účtovných závierok.

Typológiu sme realizovali na základe toho, či nadácia poskytovala finančné prostriedky iným subjektom.

2 PRÍJMY A VÝDAVKY NADÁCIÍ

2.1 Príjmy nadácií

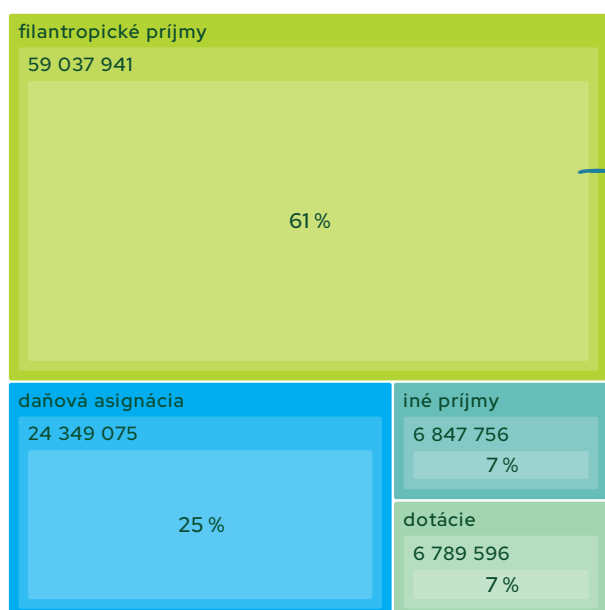
V roku 2022 vykázali nadácie príjmy v hodnote viac ako 97 miliónov eur. V porovnaní s rokom 2021 je to takmer o 32 miliónov eur viac. Približne 60 percent z tejto sumy tvorili príjmy s filantropickým základom, čiže príjmy z darov, príspevkov od organizačných zložiek, iných organizácií, fyzických osôb, členských príspevkov a verejných zbierok.

Zhruba štvrtinu (25,1 percenta) príjmov tvorili príjmy z asignácie dane, ktoré predstavujú nepriamu finančnú podporu zo strany štátu a približne 7 percent predstavovali dotácie zo strany štátnej správy alebo samosprávy.

Kým pri cirkevných a nezávislých nadáciách sú výnosy tvorené najmä z filantropických príjmov a v prípade verejných nadácií najmä z dotácií, zdravotnícke a firemné nadácie majú príjmy vo viac ako polovici prípadov predovšetkým z asigovanej dane.

CELKOVÉ PRÍJMY NADÁCIÍ

Príjmy nadácií boli v roku 2022 viac ako 97 mil. eur

FILANTROPICKÉ PRÍJMY

87 % filantropických príjmov tvorili príspevky od iných organizácií

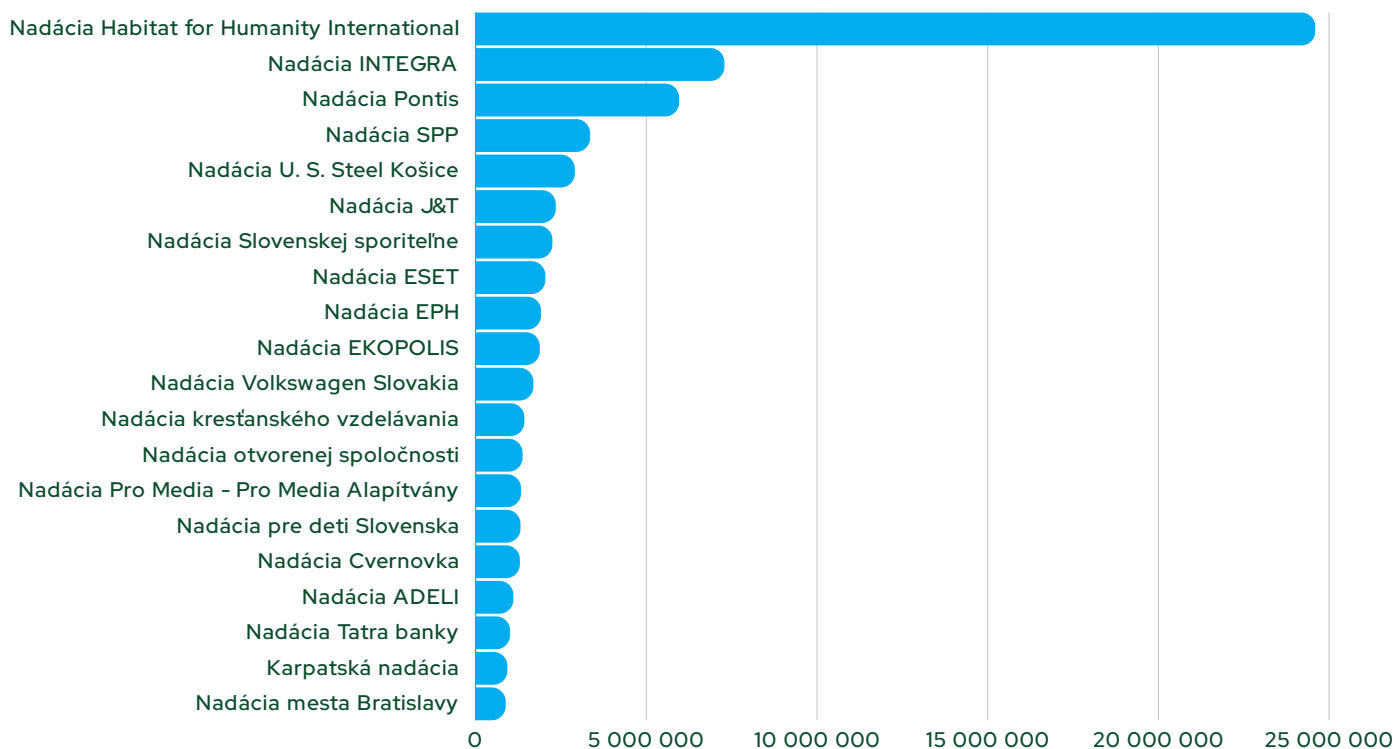
príspevky od iných organizácií	51 285 723	↑
príspevky od FO	5 393 615	↑
dary	1 153 945	↑
verejné zbierky	1 112 666	↓
príspevky od organizačných zložiek	76 601	↑
členské príspevky	15 390	↓

Zdroj: vlastné spracovanie podľa účtovných uzávierok a výročných správ za rok 2022 z registra účtovných zvierok.

Medzi iné typy príjmov patria príjmy z podnikateľskej činnosti, z predajov služieb, tovarov, vlastnej činnosti nadácie a pod.

Na celkových príjmoch nadácií sa významnou mierou podieľa 20 nadácií, ktorých príjem tvorí približne 69 percent celkových príjmov nadácií.

Top 20 nadácií v roku 2022 podľa celkového príjmu

Kedže najväčšia nadácia na Slovensku Habitat for Humanity International sa na celkových príjmoch nadácií v roku 2022 podieľala viac ako 25 percentami a jej príjmy narástli oproti roku 2021 o viac ako 11 miliónov eur, je nutné konštatovať, že príjmy a výdavky tejto nadácie do značnej miery určujú celkový obraz o sektore nadácií vrátane štruktúry ich príjmov a výdavkoch.

² Pre zjednodušenie používame v texte prevažne pojmy príjmy a výdavky, avšak pre nadácie účtujúce v podvojnom účtovníctve tieto pojmy predstavujú výnosy a náklady.

2.2 Výdavky nadácií

Celkové výdavky² nadácií za rok 2022 predstavovali viac ako 90 miliónov eur. Podobne ako v prípade príjmov, aj v prípade nákladov je to oproti roku 2021 rozdiel o viac ako 30 miliónov eur.

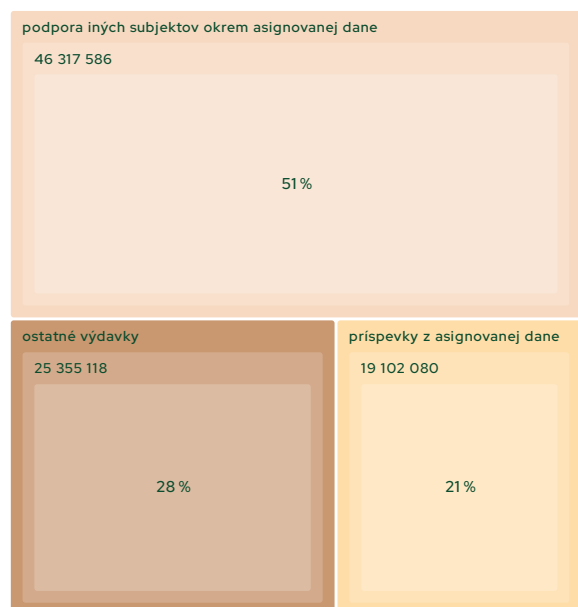
Podpora subjektov mimo asignácie dane, čiže dary a príspevky iným právnickým alebo fyzickým osobám, tvorila viac ako polovicu (51 percent) výdavkov nadácií. Približne 21 percent predstavovali výdavky nadácií z prerozdelenia asignovanej dane.

Filantropická podpora subjektov zo strany nadácií predstavovala viac ako 46 miliónov eur, pričom pochádzala prevažne od nezávislých a firemných nadácií.

Príspevky nadácií z asignovanej dane pre iné subjekty boli vo výške viac ako 19 miliónov eur a až 88 percent z tohto typu príspevkov prerozdělili firemné nadácie.

CELKOVÉ VÝDAVKY NADÁCIÍ

Výdavky nadácií boli v roku 2022 viac ako 90 mil. eur

PODPORA INÝCH SUBJEKTOV Z PROSTRIEDKOV MIMO ASIGNOVANEJ DANE

78 % podpory iných subjektov okrem asignovanej dane tvorili príspevky iným účtovným jednotkám

príspevky iným účtovným jednotkám	36 314 615	↑
dary	4 708 829	↑
príspevky fyzickým osobám	4 092 735	↑
príspevky z verejnej zbierky	1 201 406	↑

Zdroj: vlastné spracovanie podľa účtovných uzávierok a výročných správ za rok 2022 z registra účtovných závierok.

Medzi ostatné výdavky patria výdavky súvisiace so správou a činnosťou nadácie, mzdy, odvody, služby, režijné náklady a pod. Iné účtovné jednotky sú fyzické alebo právnické osoby.

NADÁCIE V ROKU 2022 PREROZDELILI VIAC AKO 65 MILIÓNOV EUR NA PODPORU INÝCH SUBJEKTOV

3 ASIGNÁCIA DANE

V oblasti daňovej asignácie badáme rastúci trend – narastá ako počet fyzických a právnických osôb asignujúcich daň tak aj výška asignovanej dane.

Počet registrovaných subjektov oproti predchádzajúcemu roku však klesol. Kým v roku 2021 bolo za prijímateľov daňovej asignácie registrovaných 17 625 mimovládnych neziskových organizácií, predvlani ich bolo len 16 955.

Celková podpora z daňovej asignácie dosiahla v roku 2022 výšku takmer 88 miliónov eur.

Výška daňovej asignácie v roku 2022

87 996 356 eur

z toho pre nadácie 24 349 075, čo predstavuje 27,7 %
z celkového objemu asignovanej dane

2 %

16 955 prijímateľov

930 480 asignujúcich FO

70 065 asignujúcich PO

stúpa objem asignovanej dane, oproti roku 2021 je vyšší o viac ako 800 000

stúpa počet asignujúcich fyzických osôb

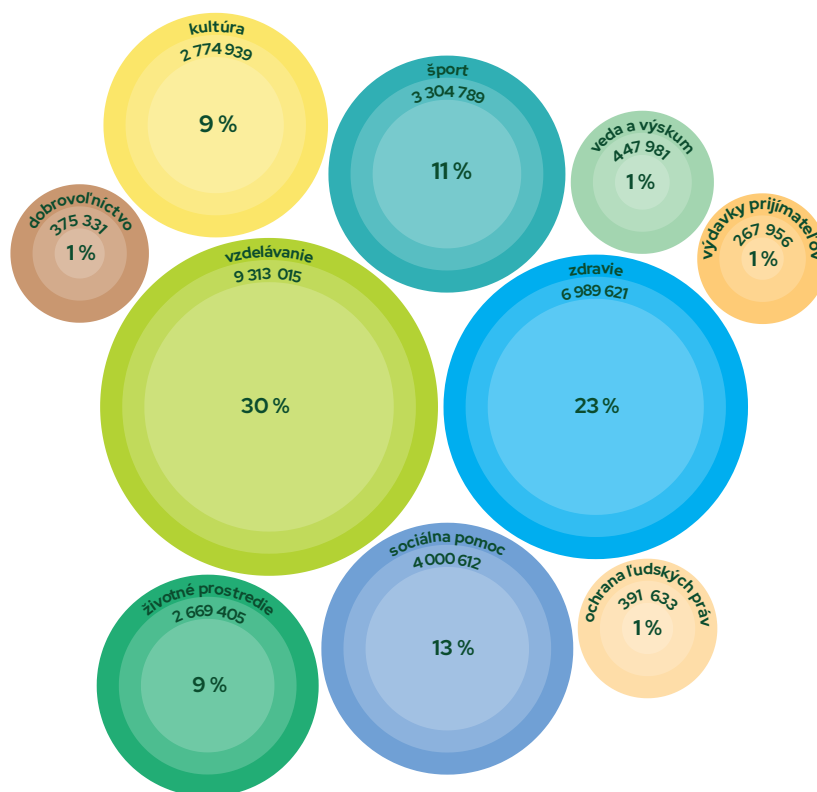
stúpa počet asignujúcich právnických osôb

oproti roku 2021 klesol počet prijímateľov asignovanej dane

Medzi top prijímateľov daňovej asignácie patria prevažne firemné nadácie. Prvenstvo v objeme asignovanej dane za rok 2022 patrí Nadácii U. S. Steel Košice. Ide o nadáciu košickej železiarne, ktorá sa zameriava na podporu projektov v školstve a zdravotníctve, finančne podporuje vedu, kultúru a charitu, rovnako aj talentované deti a mládež. Nadácia U. S. Steel Košice tak vystriedala Nadáciu Pontis, ktorá držala prvenstvo v rokoch 2016 až 2020.

Najviac prostriedkov z daňovej asignácie bolo v roku 2022 použitých v oblastiach ako vzdelávanie (30,2 percenta), zdravie (22,9 percenta) a sociálna pomoc (13,1 percenta). Oblasti ako šport, životné prostredie či kultúrne hodnoty sa pohybujú v rozmedzí 8 až 10 percent. Menej ako 1,5 percenta ide do oblastí veda a výskum, ochrana ľudských práv a dobrovoľníctvo.

Oblasti použitia daňovej asignácie nadácií v roku 2022 (prijatej v rokoch 2020 - 2022)

Zdroj: vlastné spracovanie podľa údajov z Obchodného vestníka.

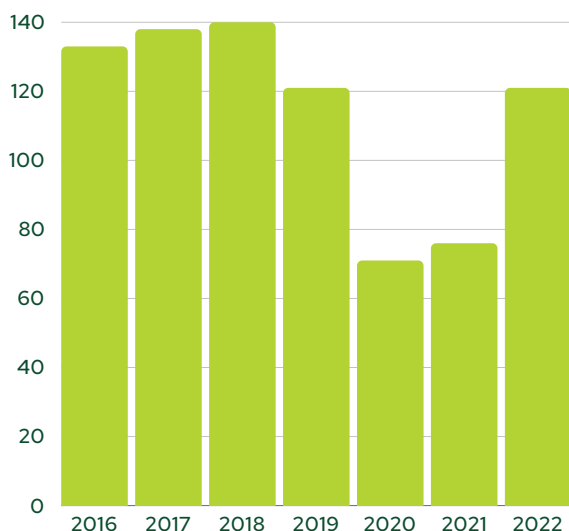
4 VEREJNÉ ZBIERKY

V roku 2022 sa konalo 121 verejných zbierok. Najčastejšími účelmi boli ochrana zdravia (17 percent), rozvoj sociálnych služieb, vedy, vzdelania a telovýchovy (16 percent) a podpora práce s deťmi (13 percent).

Počet konaných verejných zbierok síce oproti roku 2021 stúpol, avšak objem vyzbieraných financií má klesajúcu tendenciu.

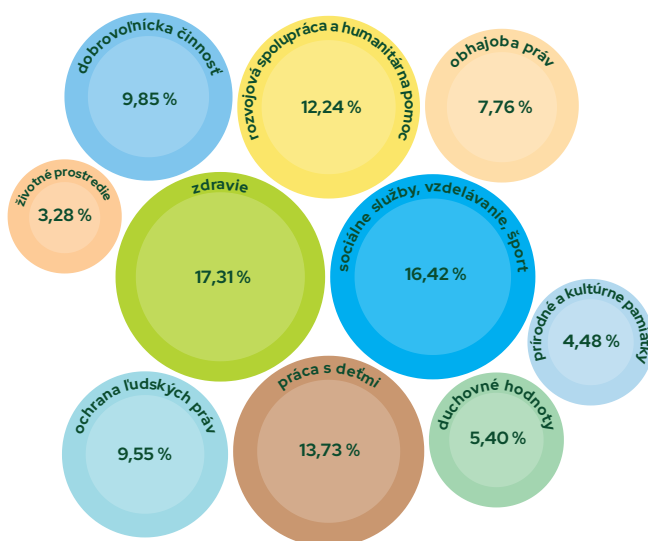
POČET KONANÝCH VEREJNÝCH ZBIEROK 2016 - 2022

V roku 2022 sa od 1. 1. 2022 do 31. 12. 2022 konalo 121 verejných zbierok

Zdroj: Ministerstvo vnútra SR, Register verejných zbierok 2023.

ÚČEL VEREJNÝCH ZBIEROK KONANÝCH V ROKU 2022

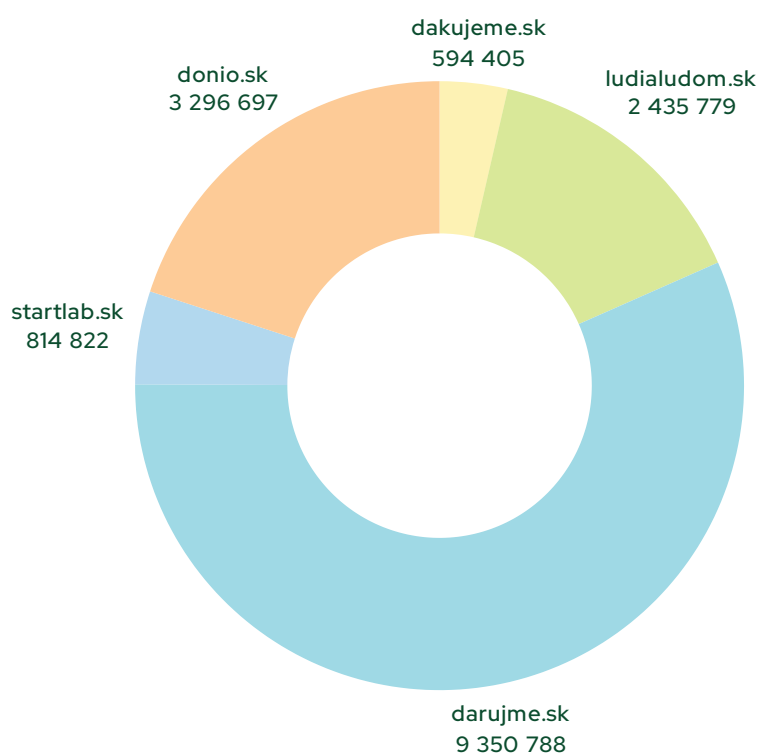

Zdroj: Ministerstvo vnútra SR, Register verejných zbierok 2023.

5 DARCOVSTVO

V posledných desiatich rokoch je badateľné pribúdanie darov pochádzajúcich z online prostredia. Na darcovských portáloch každoročne stúpa počet darov, ako aj ich objem. V roku 2022 dosiahla suma financií vyzbieraných na najväčších online darcovských portáloch viac ako 16 miliónov eur.

Darcovstvo na vybraných crowdfundingových platformách v roku 2022

Od roku 2008 sa na najväčších crowdfundingových portáloch na Slovensku vyzbieralo

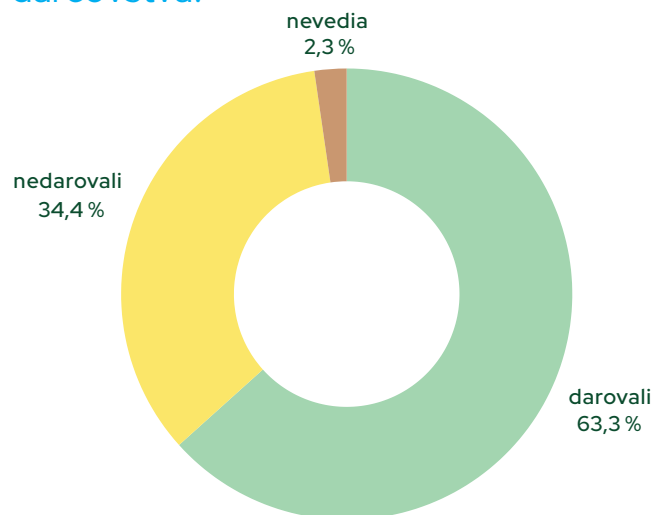
52 056 472

S cieľom získať obraz o stave darcovstva na Slovensku sme v dňoch 31. 10. 2023 až 8. 11. 2023 zrealizovali reprezentatívny prieskum na vzorke 1 020 obyvateľov Slovenska starších ako 18 rokov. Zber údajov zabezpečila agentúra FOCUS a prieskum sa realizoval metódou osobného dopytovania zaznamenávaného do elektronického zariadenia (tzv. CAPI). Výber respondentov bol realizovaný metódou kvótného výberu, pričom ako kvótné znaky boli použité pohlavie, vek, vzdelanie, národnosť, veľkosť miesta bydliska a kraj bydliska.

DARCOVSTVO V ROKU 2023

V roku 2022 sa do finančného darcovstva zapojilo 51,9 % opýtaných.

Prevažujú osobné a nepravidelné formy darcovstva.

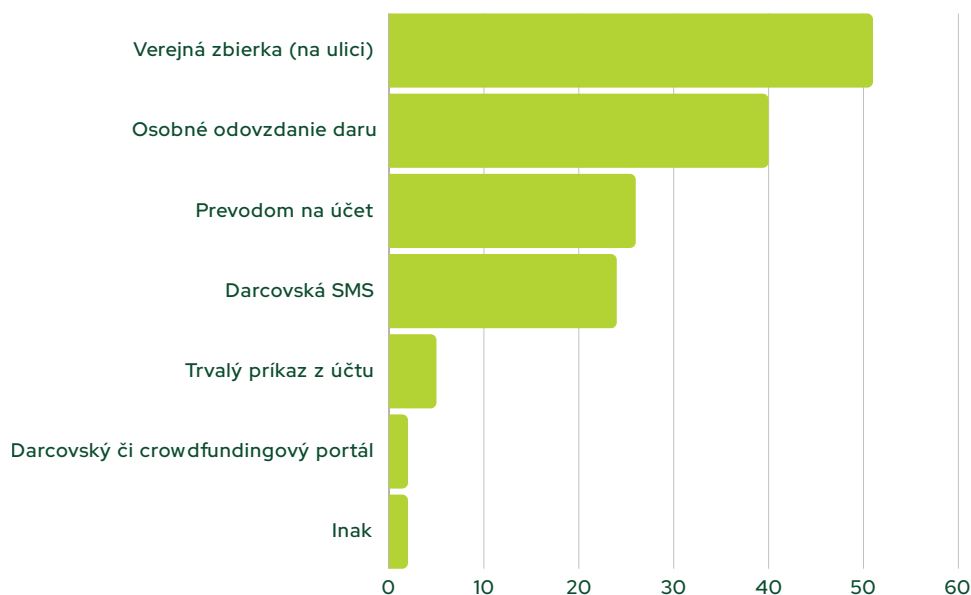
FINANČNÉ DARCOVSTVO 2023

menej ako 10 eur	12,6 %
11 – 50 eur	20,0 %
51 – 100 eur	11,7 %
101 – 500 eur	6,6 %
501 – 1000 eur	0,9 %
viac ako 1000 eur	0,1 %

Z výsledkov reprezentatívneho prieskumu vyplýva, že:

- do darcovstva sa v roku 2023 zapojilo 63,4 percenta opýtaných, pričom 51,9 percenta poskytlo finančný dar;
- prevažujú osobné formy darovania – viac ako polovica opýtaných darovala prostredníctvom verejnej zbierky na ulici a 40 percent ľudí preferovalo osobné odovzdanie daru;

Formy darcovstva 2023 v %

Zdroj: Reprezentatívny prieskum na vzorke 1 020 obyvateľov Slovenska starších ako 18 rokov. Zber údajov zabezpečila agentúra FOCUS, prebehol v dňoch 31. 10. 2023 až 8. 11. 2023.

- z hľadiska frekvencie prevažuje nepravidelné darcovstvo;
- v roku 2023 smerovali finančné a materiálne dary najčastejšie do oblasti sociálnych služieb a sociálnej pomoci, zdravia, rozvojovej spolupráce a humanitárnej pomoci;
- v roku 2023 darovalo viac opýtaných v súvislosti s pandemickou či vojnovou krízou;
- medzi najvýznamnejšie bariéry darcovstva patrí nedôvera voči spôsobu využitia financií, ľuďom či mimovládny organizáciám.

Ľudia najčastejšie darujú preto, lebo cítia súcit s ľuďmi v núdzi, myslia si, že by mali pomáhať tým, ktorí majú v živote menej šťastia ako oni a záleží im na nich.

Medzi najvýznamnejšie bariéry darcovstva patrí nedôvera, ktorá sa spája s nedôverou voči využitiu financií, ľuďom, ale aj s nedôverou voči mimovládnym organizáciám.

Väčší potenciál darcovstva je u:

- žien,
- ľudí s vyšším vzdelaním,
- ekonomicky aktívnych,
- vykonávajúcich kvalifikovanú duševnú prácu, podnikateľoch a živnostníkoch,
- ľudí z dobre zabezpečených domácností,
- veriacich,
- členoch a členkách organizácií.

Vek, rodinný stav a národnosť sa nepreukazujú ako významné faktory darcovstva.

Zdroj: Reprezentatívny prieskum na vzorke 1 020 obyvateľov Slovenska starších ako 18 rokov. Zber údajov zabezpečila agentúra FOCUS, prebehol v dňoch 31. 10. 2023 až 8. 11. 2023.

Ďakujeme, že sa zaujímate o svet darcovstva!